

tandó rendes közgyűlés elé részletes javaslatot terjesszen.

Szegeden, 1912. év január 25-én.

Tisztelettel **Lantos Béla** és 110 törvényhatósági bizottsági tagtársa.

A képviselőház ülése.

— **Csala Andrassy és Justhék között.** —

(*Saját tudósítónktól.*) Rendkívül mozgalmas volt a szombati ülés. **Lukács László** és **Andrassy Gyula** gróf pénteki beszéde körül folyt még ma is minden: az ő beszédök foglalkoztatta elsősorban a képviselőket. Majd kitört a vihar. A Justh-párt élesen rátámadt Andrassyra, amiért nyíltan Justhék ellen fordult. Percekig elkeseredetten dult a szenvedélyes vita. Majd a Ház az appropriációt úgy általánosságban, mint részleteiben is megszavazta.

Az ülésről ez a tudósítás szól:

Náray Lajos elnök féltizenegy órakor nyitja meg az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a Ház folytatja az appropriációs javaslat tárgyalását.

Giesswein Sándor dr az első szónok. Apponyi, Andrassy és Lukács nyilatkozatai — ugymond — nem tisztázzák a helyzetet. A mai helyzetben a természetes elhelyezkedés az volna, hogy a pártok a választójog kérdésében csoportosuljanak. Ez az igazság aztán eldőnti a prius kérdését is: a választójog mindennél előbbre való! Tíz év óta nincs reform, mely oly égetően szükséges volna, mint a választójogi reform.

Tegnap Andrassy a keleti veszélyre figyelmeztetett. Ambár a szülő nem hiva a háborúnak, *elismeri szükségét a védőképesség növelésének*. De ezt a célt leginkább azzal érjük el, ha a nép erejét, erkölcsét, érületét, lelkesedését szabadon eresztjük a hadseregbe. Ezt a célt természetesen csak népképviselő fogja betölteni.

A választójogi prius így nyilvánvalóan helyes követelés és jogos főként az a kívánság, hogy a kormány végre nyilatkozzék a szándékáról. Hiszen eddig csak azt tudjuk, hogy pluralitás nem lesz. Híve az általános jognak, de úgy, hogy ne minimális adózás, hanem a teljesített munka legyen a választóképesség alapja. Követeli a titkosságot is, mert enélkül nincs tiszta választás. A német-

országi visszaélések nem cáfolják meg ezt, csak azt bizonyítják, hogy emberileg lehetetlen, oly törvényeket alkotni, melyek minden visszaélést egyáltalán kizárnak. Nem fél a szocialistáktól; a szó nemes értelmében maga is szocialista; sőt azt vallja, hogy a nemzeti jogokban való részesedés a legjobb biztosíték a kommunisztikus törekvések ellen. A magyar nemzetnek a jövőben is csak az lehet az ereje és a felsőbbsege, ami a múltban volt: a szociális fejlettség és a demokrácia. Rabszolgák nem tehetnek egy nemzetet sem erőssé. Főkövetelésünk: adjon a kormány tiszta választójogi programot s alkossa meg sürgősen ezt a reformot. Bizalmatlan a kormány iránt s a javaslatot nem fogadja el. (Zajos éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Az egész Justh-párt Giesswein üdvözlésére siet.)

Batthyány Tivadar gróf a következő szónok, aki azért beszél, hogy a vita főnyilatkozataira a Justh-párt nevében válaszoljon.

Andrassy tegnap azt mondta, hogy a többség nem presszionálhatja magára az általános választói jogot.

Andrassy Gyula gróf: Igen, ezt mondtam.

Batthyány Tivadar gróf: De mikor a koalícióban együtt küzdöttünk, Andrassy is harcolt a többség ellen katonai követelésekért és a választójogért. Sőt a kettőt junktimba is hozta.

Andrassy Gyula gróf: Nem azt, hanem a házszabályrevíziót a választójoggal!

Batthyány Tivadar gróf: Azt is, meg ezt is. Sőt Andrassy kormányt is vállalt az általános választójog megalkotására s ráhelyezkedett arra az álláspontra, hogy előbb kell megvalósítani a választójogot s csak aztán lehet szó a véderőreformról.

Andrassy Gyula gróf: Majd felelek rá!

Batthyány Tivadar gróf: Ha Andrassynak joga volt a priusz álláspontjára helyezkedni, jogunk van minékünk is! Mi csak azt tesszük, amit ő cselekedett. A fejlődés során létrejöhet így a fekete-kék blokk, a másik oldalon pedig a liberális tömörülés.

Felkiáltások a jobboldalon: A vörös párt!

Justh Gyula: Inkább vörös, mint fekete-sárga!

Batthyány Tivadar gróf: Rakovszky a nemzeti követeléseket félti a népparlamenttől. Hát ettől nem félti? Hiszen ez mindent elejtett!

Podmaniczky Endre: Önök mindent kikapcsoltak!

messze van; Berlint elfogadta. Ha majd hazamegyünk, most minden a régi rendbe jöhet már. Most itt vagyunk. Nászuton vagyunk. Boldog vagyok. Épen úgy szeretjük egymást, mint tíz évvel ezelőtt. Vagy talán még jobban. Ugy-e érted, hogy tegnap miért nem kerestelek fel, érted és megbocsátod.

Stefi: Igen. Igen. De nézd csak, azt hiszem...

Niki: Igen, a feleségem. Te, — egy szót se előtte.

(A lépcső felől karcsu szőke asszony közeledik.)

Niki (az asszonyhoz): Nézz ide, ki van itt.

Livia (csodálkozva): Stefi maga az? Hogy kerül ide?

Niki: Hiszen ő Berlinben lakik; egy fél év óta a berlini nagykövetségnél van.

Livia: Ugy? Azt hittem, még mindig Rómában van.

Stefi: Én több joggal csodálkozhattam azon, hogy maguk hogyan kerülnek ide.

Livia (gyors pillantást vet férjére): Oh, én már régen meg akartam nézni Berlint. Kíváncsi voltam rá.

Stefi: Igen, Niki már elmondta.

Livia: Igen, nagyon kíváncsi voltam rá... nagyon érdekelt... (Elpirul, de folyékonyan hazudik tovább.)

Sümegi Vilmos: A vesztegeket kapcsolják ki a választásokból!

Lőrászy Márton: Akkor maguk is ki lesznek innen kapcsolva. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Felkiáltások a jobboldalról: Mégis csak cinizmus! Rendre, rendre!

Bikády Antal: Nem szégyenlik magukat?

A jobboldalon erre nagy lármát tört ki, míg végre az elnök rendet teremtett és Batthyányt felszólította beszéde folytatására.

Batthyány Tivadar gróf beszéde után óriási vihar keletkezett. A Justh-párt éljenzte Batthyányt és ez alatt **Andrassy Gyula** gróf szólásra állott fel.

Az ellenzék percekig tombolva szünetet kért az elnöktől és nem akarta Andrassyt meghallgatni.

Az óriási zajon keresztül sivit **Sümegi** hangja:

— Az elnök né pártoskodjék!

— Mentelmihez! Rendre! — viszonozza a felszólítást a munkapárt.

Erős esengetés után **Náray** végre szóhoz jut és odakiált Sümeginék:

— Kikérem magamnak, hogy az elnököt pártoskodással vádolja.

Mikor az ellenzék lecsöndesedett

Andrassy Gyula gróf szólalt fel személyes megtámadtatás címen. Nem érti, miért támadta őt Batthyány, akivel sok elvi közösége van és miért védi Lukácsot, akivel nincs semmi közösége. Nem érti, honnan vették azt a ráfogást, hogy ő izolálni akarja a Justh-pártot, hiszen épen ő hívta fel a kormányt, hogy tárgyaljon közvetlenül Justhékkel.

— Amit Önök akarnak — fordult Andrassy a Justh-párthoz, — hogy t. i. rá akarják erőszakolni a királyra az általános választói jogot, ez ugyanaz, amit annak idején **Kristóffy** cselekedett.

Andrassy itt **Kristóffy**ra mutat, aki előzőleg a terembe jött és leült a jobbközépen. **Kristóffy** a fejével bólint.

Andrassy Gyula gróf személyes kérdésben válaszol Batthyánynak. Csodálja, hogy Batthyány élesebben foglalkozott vele, akivel közelebb áll, mint Lukácssal, akivel minden kérdésben ellentétben áll. Ha belügyminiszteri működését kifogásolták, miért nem mondták meg ezt neki akkor? (*Felkiáltások a Justh-párton:* Megmondtuk.) Ő nem akarja a Justh-pártot izolálni, csak a békét akarja megkötni.

Batthyány Tivadar gróf állítja, hogy Lukácssal sem foglalkozott kevésbé keztyűs kézzel, mint Andrassyval. **Kristóffy**hoz semmi közük sincs. A pluralitást már akkor helytelenítette, mikor a tervvel Andrassy előlépett. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Désy Zoltán nyomatékkal hangoztatja azt a fölfogását, hogy a *béke meglesz, mert meg kell lennie*. Az ellenzék a maga követeléseit a többségi elv alapján állítja föl, mert hiszen mindaz, amit követel, a többség programja is. A békés megegyezés szilárd csak akkor lehet, ha abból a Justh-párt sem marad ki. A javaslatot nem fogadja el. (Élénk tetszés balról.)

Hegedüs Loránt előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

A Ház az appropriációt általánosságban és részleteiben is megszavazza és a benyújtott határozati javaslatokat elveti.

Az elnök megállapítja a hétfői napirendet, melyen az appropriáció harmadik felolvasása s az egyes igazságügyi szervek módosításáról szóló törvényjavaslat áll.

Az ülés végén lényegtelen interpellációk voltak.

Fölöszlatták a horvát tartománygyűlést! Szenzációs hírt telefonál fővárosi munkatársunk. *A király fölöszlatta a horvát Szádbort*, még pedig azzal az indoklással, hogy a mai összetétele nem nyújt garanciát arra, miszerint eredményes munkát reméni lehetne. Horvátországban tehát rövidesen újra választási harc lesz, újra megmérkőznek az egyes pártok. De amíg **Tomasics** bánása idején remél-

kozik az inasommal. Keresi a feleségemet. A méltóságos asszony — mondja ez a diszkrét gazfickó — bent van a méltóságos urnál, ilyenkor szokott hozzá jönni, de ő azt hiszi, hogy nem szabad háborgatni; ő azt hiszi — a diszkrét tökfikló — hogy a méltóságos ur haragudnék... A társaság meghökken, megállanak, tanácskoznak, épen be akarnak kopogtatni, amikor a bezárt ajtó kinyílik és nyolc álméltós szempár előtt kilép az én szégyenlős feleségem és mögötte én. Tableau!

Stefi: És?

Niki: Mit? és? A feleségem meg akart halni szégyenletében. Előbb csak elpirult és dadogott, azután sirögörscöt kapott...

Stefi: És a tűz?

Niki: A tüzet hamar elfojtották. Szerencse, hogy a tüzoltóság csak később jött, mert különben az anyámon, a gyermekeimen és az összes cselédeken kívül még a tüzoltóparancsnok is ott állott volna a hálószoza előtt.

Stefi: Elsőrangú. Azután?

Niki: Azután... a szép délutáni találkáról szó sem lehetett többé. A feleségem halani sem akart róla. Hát — eljöttünk nászutra. Én előbb Bécsset ajánlottam, de a feleségem azt mondta, hogy ott sok az ismerős. Azután Párist ajánlottam, — az nagyon